

βραθεΐαι ιατρικῆς ὅπως ἐκ τῆς ἀναγνώσεώς των ἐννοήση πᾶς τις ὅτι ὁ δυστυχὴς κατείχετο ὑπὸ τῆς μονομανίας τῆς αὐτοκτονίας. Εἰς τὰ ἀποσπάσματα ταῦτα διαφαίνονται πάντα τὰ παθολογικά συμπτώματα νοσοῦσης διανοίας.

Ἐπὶ ἱκανὰς ἡμέρας ἠρέυνησα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἑρμοπούλεως πρὸς ἀνεύρεσιν ἐγγράφου οἰουδήποτε ἀναγομένου εἰς τὸν θάνατόν του. Ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψα δικαστικὴν ἀπόφασιν διαλαμβάνουσαν ὅτι μὴ παρουσιασθέντος συγγενοῦς τινος διεκδικοῦντος τὴν κληρονομίαν του, μήτε δανειστοῦ οὐδενός, ἢ πενιχρὰ περιουσία του μετεβίβαζέτο εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου. Ἐπισυνημμένη δὲ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου ὑπῆρχεν ἡ σημειώσις τῆς ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποιήσεως τῶν ὀλίγων σκευῶν του, ἐκκαθαρισάντων, κατὰ λεπτομερῆ ἀπογραφὴν, εἰς δραχμὰς πεντήκοντα τρεῖς καὶ λεπτὰ τριάκοντα.

Ἐξ ἐτέρου ἐγγράφου περιωζομένου εἰς τὴν βιβλιοθήκην Ἑρμοπούλεως ἐξάγεται ὅτι τὰ βιβλία του δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν δημοπρασίαν, ἀλλ' ἐναπέθησαν εἰς τὴν δημοσίαν βιβλιοθήκην. Τὰ πλείστα εἶναι Ἀγγλικά καὶ ὕλης ἱατρικῆς, ἀλλ' ὑπάρχουν μετὰ αὐτῶν καὶ τινες Ἀγγλικαὶ ἐκδόσεις Ἑλλήνων συγγραφέων. Τὸ ὅλον τῆς μικρᾶς βιβλιοθήκης τοῦ Μάρθα ἀποτελεῖτο ἐκ τόμων τεσσαράκοντα περίπου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι δι' ἐμὲ τὸ κειμήλιον τῆς συλλογῆς ἦτο τὸ ἰδιόγραφον σημειωματάριον του.

Ἄλλ' ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἐγγράφων τούτων οὐδόλως ἐφωτίσθην ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα τῆς ἀποβιώσεώς του, παρήτησα δὲ πᾶσαν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειάν μου, ὅτε φυλλολογῶν χάριν ἄλλων μελετῶν τὴν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Ἑρμοπούλεως συλλογὴν τῆς ἐφημερίδος «ὁ Φανὸς τοῦ Αἰγαίου», ἀνεκάλυψα εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 319 καὶ ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῆς 10ης Σεπτεμβρίου 1847 φύλλον αὐτῆς μετὰ τῶν διαφόρων τὴν ἐξῆς παράγραφον:

«— Πλησίον ὅσον ἄλλων καταστροφῶν ἐπέφερον ἡ φοβερὰ τρικυμία τῆς προχθεσινῆς νυκτός, ἔχομεν δυστυχῶς νὰ συγκαταριθμήσωμεν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Φιλίππου Μάρθα. Οἱ γείτονες μὴ ἰδόντες αὐτὸν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας χθές, ἐπληροφόρησαν τὴν ἀστυνομίαν ὅτι κατέπεσεν ὁ ἐξώστης τῆς οἰκίας του, κειμένης παρὰ τὴν δυτικὴν Ἐκκλησίαν. Διαρρηχθεῖσης τῆς θύρας, ἐπεκυρώθησαν αἱ ὑποψαῖαι τῶν γειτόνων. Καθ' ἃς ἐλάβομεν πληροφορίας ὁ Μάρθα εἰκομάτῳ συνήθως ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, τὸν ὁποῖον ἡ βία τοῦ ἀνέμου κατέρριψεν ἐπὶ τῶν κατωφερῶν βράχων. Ὁ ἐξώστης καὶ πάντα τὰ ἐπ' αὐτοῦ κατακυλισθέντα κατεποντίσθησαν ἐντὸς τῆς βαθείας εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος θαλάσσης. Ὁ δυστυχὴς, πεπορθῶς εἰς τὴν στερεότητα τοῦ ἐξώστου, δὲν ἐπρόφθασε νὰ σωθῆ ἀφυπνιζόμενος. Ἡ καταστροφὴ

ἐπῆλθεν ἀκαριαίως ὡς ἐκ τῆς σφοδρότητος τῆς τρικυμίας. Ἡ ἐξακολούθησις αὐτῆς δὲν ἐπέτρεψεν εἰσέτι τὴν ἐκεῖ ἔρευναν, ἀλλ' ἄνωθεν οὐδὲν φαίνεται ἐπιπλέον, οὔτε πτώμα, οὔτε σάνις, οὔτε σινδὼν. Ὁ ἄνεμος πνέει νοτιοδυτικὸς, ὥστε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ φέρῃ τὸ λείψανον τοῦ πνιγέντος πρὸς τὰς ἀκτὰς τῆς Τήνου».

Δ. ΒΙΚΚΛΑΣ

ΙΕΡΟΤΗΣ

ΤΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Ἡ διδάσκαλος εἶναι βοηθὸς καὶ ἀναπληρωτῆς τῆς μητρὸς ἐν τῇ ἀγωγῇ τῶν τέκνων, ἢ καὶ ἐντελῆς ἀντικαταστάτης αὐτῆς. Ἀναδέχεται λοιπὸν μέρος τι τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων τῆς μητρὸς ἢ αὐτὰς ταύτας ὁλοκλήρως.

Κατὰ συνέπειαν, ὡς ἡ μήτηρ, οὕτω καὶ ἡ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἔχῃ βαθυτάτην τὴν συναίσθησιν τοῦ ὅτι ἀναδέχεται τὰς ὑποχρεώσεις ταύτας ἐνώπιον τοῦ Ὑψίστου, πρὸς ὃν θέλει ποτὲ δώσει λόγον διὰ τὴν εὐτυχίαν ἢ δυστυχίαν, ἣν διὰ τῆς ἐντελοῦς ἢ τῆς πλημμελοῦς ἀγωγῆς παρεσκευάσεν εἰς τὰ ἐμπιστευθέντα αὐτῇ τέκνα. Διότι ἡ ἀγωγή δὲν δύναται μὲν νὰ μεταβάλλῃ τὴν φύσιν, ἐξευγενίζει ὅμως καὶ ἐνισχύει αὐτὴν, μετριάζουσα τὰς ἀτελείας, ἀφυπνίζουσα καὶ ἐξεγείρουσα τὰ πλεονεκτήματα αὐτῆς. Ἄλλ' ὅταν ἡ διδάσκαλος, ὡς ἄλλη μήτηρ, ἐν τῇ πληρεστάτῃ συναίσθησιν τῶν ἀγαθοποιῶν ἢ κακοποιῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐπὶ τοῦ παιδαγωγουμένου ἐνεργείας αὐτῆς, ἐμφορηθῆ τῆς ἱερότητος τῆς ἐντολῆς τῆς καὶ εἰς ταύτην καὶ μόνην ἀποβλέπῃ, τότε μετὰ συγκινήσεως, ἀλλὰ καὶ δυνάμει καὶ βεβαίαις ἐπιτυχίαις ποδηγετεῖ τὴν νεαρὰν ἐκείνην ψυχὴν ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς τελειοποιήσεως.

Ἡ διδάσκαλος λοιπὸν ἀφεύκτως πρέπει νὰ εἶναι καὶ παιδαγωγός, καθ' ὅσον σκοπὸς τῆς ἀγωγῆς εἶναι, καὶ θὰ εἶναι πάντοτε, ἢ ἐναρμόνιος τελειοποιήσις ὅλων τῶν δυνάμεων τοῦ παιδός. Πᾶς δὲ ἢ εἰς μόνην τὴν γραμματοδιδασκαλίαν περιοριζομένη διδάσκαλος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν τελειοποίησιν καὶ μάλιστα τὴν ἐναρμόνιον τελειοποίησιν τῶν μαθητριῶν καὶ μαθητῶν αὐτῆς; Ὅ,τι δὲν ἔχομεν δὲν δυνάμεθα νὰ μεταδώσωμεν. Διὸ σπουδαιότατα πρέπει νὰ εἶναι καὶ πρᾶγματικά τὰ προσόντα τῆς διδάσκαλου· ἐκάστη δὲ νέα, προσερχομένη εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἔργον, ὀφείλει πρότερον πολλαχῶς νὰ ἐρευνήσῃ ἑαυτὴν, ὅπως πεισθῆ, ὅτι πράγματι κέκτηται τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενα χαρίσματα.

Καὶ σωματικῶς μὲν δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἄγαν

δυσειδής, οὐδὲ νὰ ἔχη τι τῶν ἐλαττωμάτων ἐκείνων, τῶν διεγειρόντων τὸν οἶκτον ἢ τὴν ἀποστροφήν, διότι πλὴν τοῦ ὅτι εἶναι ἀρχὴ παιδαγωγικὴ νὰ περιβάλλεται ὁ παῖς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας δι' ὅσον οἶόν τε κανονικῶν καὶ ὠραίων μορφῶν καὶ σχημάτων, οὐδὲν πρέπει νὰ δυσχεράνη τὴν πρὸς τὴν παιδαγωγὸν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην αὐτοῦ. Πρέπει νὰ εἶναι καὶ ὑγιής, ὑγιεστάτη μάλιστα κατὰ τὰ πνευστικά καὶ φωνητικά ὄργανα καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα, διότι κοπιωδέστατον εἶναι τὸ ἔργον διὰ τὰς εὐσυνειδήτως ἐργαζομένας, αἰτινες ἄλλως τε οὐδ' ἠδύναντο ν' ἀνθέξωσιν εἰς τοὺς κόπους τούτους.

Αἱ γνώσεις τῆς παιδαγωγοῦ—διδασκάλου πρέπει νὰ εἶναι μᾶλλον σαφεῖς καὶ θετικαὶ ἢ πολλὰ καὶ ἐπιπόλαια. Ἰδίως ὀφείλει νὰ ἔχη τὸ δῶρημα τῆς μεταδοτικότητος, ὅπερ εἶναι μὲν φυσικόν, ἀποκτᾶται ὁμως καὶ διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ μεγάλως ὑποβοηθεῖται διὰ τῆς σαφηνείας τῆς διδασκαλίας. Πρὸ παντὸς ἄλλου ὁμως ἡ παιδαγωγὸς ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ἐνθυμῆται διαρκῶς, ὅτι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις διακρίνονται μὲν ἀπ' ἀλλήλων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀλλ' οὐδόλως ἐνεργοῦσι μεμονωμένως. Οὕτω λοιπόν, ἐὰν θέλῃ νὰ ἔχη τελεσφόρον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας αὐτῆς, πρέπει πρῶτον ν' ἀγαπᾷ ἡ ἴδια τὸ ἔργον τῆς, ν' ἀγαπᾷ τὰ διδασκόμενα παιδία καὶ τὸ μάθημα ὅπερ διδάσκει. Τότε μόνον θέλει πληροῦσθαι ἡ ἴδια τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἐνθουσιασμοῦ, οὗ ἡ εἰς τὸ ἀκρατήριόν τῆς μετάδοσις θέλει ἀσφαλῶς ἐπιφέρει τὴν θετικὴν καὶ ἰορὴν ἐντίληψιν καὶ οἰκειοποίησιν τῶν δεδιδασκμένων, ὅπερ εἶναι τὸ τέμμα πάσης καλῆς διδασκαλίας. Τότε μόνον αἱ ἀλήθειαι, καὶ πᾶσα ἀγαθὴ διδασκαλία, ἐκ τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας τῆς διδασκάλου θέλουσιν εἰσδῦναι εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν διδασκομένων καὶ καρποφορήσει ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐν τῇ παραβολῇ ὁ ἀγαθὸς σπóρος, ὁ πεσὼν ἐν τῇ παρασκευασθείσῃ ἀγαθῇ γῆ.

Τῆς ἀληθοῦς παιδαγωγοῦ ἡ διδασκαλία δὲν περιορίζεται εἰς μόνην τὴν ἐκμάθησιν θεωρητικῶν κανόνων, ὀνομάτων, ἀριθμῶν, γεγονότων κ. τ. τ. χάριν ψυχρᾶς ἐκπληρώσεως τοῦ ἀπαξ ἀνδεχθέντος καθήκοντος· ἀλλ' οὕτε πρὸς ἐπίδειξιν τῶν γνώσεών τῆς διδάσκει, ἢ ὅπως καὶ εἰς τὰς μαθητρίας τῆς παρέχῃ ἐφόδια τινα ἐπιδείξεως καὶ ματαιοφροσύνης. Ἡ ἀληθὴς παιδαγωγὸς διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀληθῆ διαπαιδαγώγησιν τῶν ἐμπειστευμένων αὐτῇ τέκνων, εἰς τὴν πραγματικὴν μόρφωσιν τοῦ ἕθους καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῶν, εἰς αὐτὰ τέλος τὰ πραγματικὰ καὶ πρακτικὰ ἐν τῷ καθημερινῷ βίῳ ἀποτελέσματα τῶν διδασκομένων. Διδάσκουσα δηλαδὴ αὐτὰ, μεταδίδει αὐτοῖς ἀληθείας καὶ ἀρετὰς, διεγείρει ἐν αὐτοῖς θεορῆν

τὴν πρὸς ταύτας ἀγάπην καὶ ζωηρὸν τὸν πόθον τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, τέλος παρέχει αὐτοῖς, διὰ τῆς ἕξεως καὶ τῆς ἀγάπης τῆς δράσεως καὶ τῆς ἐργασίας, τὴν πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν ταύτην ἀπαιτουμένην δύναμιν.

Τὰ οὕτω παιδαγωγούμενα τέκνα πρῶτῶς ὀδηγοῦνται εἰς τὴν μετὰ συνειδήσεως προαιρετικὴν ἐκπλήρωσιν τῶν βαθμηδὸν αὐξανόμενων καθήκοντων αὐτῶν· τελειοποιοῦνται δὲ ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον θετικῶς καὶ ἀληθῶς, καὶ φθάνουσιν ἀσφαλῶς, κατὰ τὸ τέμμα τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐτῶν, εἰς τὴν ἐναρμόνιον ἐκείνην ἀνάπτυξιν ὄλων τῶν δυνάμεων τῶν, ἧτις ἀρχήθεν ὑπῆρξε τὸ μόνον ἱερὸν μέλημα τῆς ἀληθοῦς αὐτῶν παιδαγωγοῦ.

Εἶναι ἄρα γε δυνατόν ν' ἀμφιβάλλωμεν ὅτι τὰ οὕτω πῶς διαπαιδαγωγηθέντα παιδία θὰ εἶναι πληρέστατα παρεσκευασμένα πρὸς πάντα τὰ στάδια τοῦ βίου, πρὸς πάσας τὰς τε οἰκογενειακὰς καὶ κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις, πρὸς πᾶσαν ὑπερέτεραν ἐκπλήρωσιν δυσχερεστάτου καθήκοντος ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων; Εἶναι δυνατόν ν' ἀμφιβάλλωμεν, ὅτι διὰ τοῦ τοιούτου βίου ἀσφαλέστατα θέλουσιν ἀνευρίσκει τὴν ἐνδόμυχον χαρὰν καὶ ψυχικὴν ἰκανοποίησιν, τὴν ἀληθεστάτην δηλαδὴ βάσιν πάσης ἀληθοῦς καὶ μονίμου εὐτυχίας;

Ἴδου λοιπόν ὅτι καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποδεικνύεται ἡ σπουδαιότης καὶ ἱερότης τῆς ἐντολῆς τῆς διδασκάλου, συνισταμένη εἰς τὸ ὅτι αὕτη ὀφείλει νὰ ἄγῃ τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτῇ ψυχὴν, διὰ τῆς ἐναρμόνιου ἐκπαιδεύσεως καὶ μορφώσεως, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς, ἧτοι πρὸς αὐτὸν τὸν Θεόν, δι' οὗ καὶ μόνον εὐεκτεῖ καὶ εὐδαιμονεῖ.

Πότε ὁμως δύναται νὰ ἔχη πληρεστάτην τὴν συναίσθησιν ταύτην τῆς ἱεράς αὐτῆς ἐντολῆς ἡ διδάσκαλος καὶ πῶς δύναται ν' ἀνευρίσκει ἐν ἑαυτῇ τὴν πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς δύναμιν; Ἡ εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἀπάντησις ταυτίζεται μετὰ τῶν καρδιακῶν καὶ βουλευτικῶν αὐτῆς προσόντων. Διότι ἐὰν, ὡς πρὸς τὸν νοῦν, ἡ διδάσκαλος ὀφείλῃ πρὸ πάντων νὰ ἔχη ὀρθὴν κρίσιν, ὥστε νὰ διατάττῃ καὶ νὰ ἐφαρμόζῃ ὀρθῶς καὶ καταλλήλως ἐκάστοτε τὰ ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν παιδαγωγουμένων καὶ ὡς πρὸς αὐτὰς τὰς ἐκάστοτε ἄλλοιαις περιστάσεις ἐμπρέποντα καὶ ἀπαιτούμενα, καὶ νὰ ρυθμίζῃ συμφῶνως πρὸς ταῦτα τὴν τε διδασκαλίαν καὶ τὰς νοουεσίας αὐτῆς, ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως καὶ ὡς πρὸς τὸ ἦθος καὶ τὸ σύνολον τοῦ χαρακτῆρος ἐν γένει ἡ παιδαγωγὸς ὀφείλει νὰ εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελεστέρα χριστιανή, κατὰ τὸν πληρέστατον ὄρισμόν τῆς χριστιανῆς τῆς ὠραίας ἐκείνης ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ τῶν πρώτων αἰώνων. Δηλαδὴ ὀφείλει νὰ ἔχη ἀκμαιοῦν τὸ θρησκευτικόν

αἴσθημα καὶ καλλιεργημένας τὰς καλλιτεχνικὰς αὐτῆς διαθέσεις πρὸ πάντων δὲ ἐμπορουμένη τῆς ἱερότητος τῆς ἐντολῆς τῆς, νὰ εἶναι πλήρης αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων τῆς. Ἡ τοιαύτη παιδαγωγὸς εἶναι θησαυρὸς ἀκένωτος εὐεργετικῆς δράσεως καὶ ἀγάπης, εἰς τὰς θερμαντικὰς ἀκτῖνας τῆς ὁποίας αἱ νεαρχαὶ τῶν παιδῶν ψυχὰι ζωογονοῦνται καὶ ἀναθάλλουσι θαυμασίως, ἀποφέρουσαι πολλαπλασίους καρπούς.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν τοιαύτη εἶναι ἡ ἱερὰ τῆς διδασκάλου ἐντολή, ἀφ' οὗ τοσοῦτον σπουδαῖα εἶναι τ' ἀποτελέσματα τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς δράσεως, ὅποια ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ πρὸς μόρφωσιν τοιούτων παιδαγωγῶν φροντίς καὶ μέριμνα τῶν τε διδασκαλείων καὶ τῶν ἐκπαιδευτηρίων ἐν γένει! Τὰ ὑψηλὰ καὶ σπουδαῖα προσόντα τῆς παιδαγωγοῦ δὲν ἀποκτῶνται διὰ τῆς ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν ἐκμαθήσεως τῶν ἀρίστων παιδαγωγικῶν συστημάτων. Πολλάκις μάλιστα ἀτελέστεραι μέθοδοι ἀκολουθοῦμεναι εὐστόχως καὶ εὐσυνειδήτως ὑπὸ κελῶν παιδαγωγῶν, ἀποφέρουσι σπουδαιότερα ἀποτελέσματα ἄλλων ἐντελεστέρων μεθόδων ἐφαρμοζομένων ὑπὸ ἀτελῶν διδασκάλων.

Ἡ παιδαγωγὸς ὀφείλει πρῶτον ἐκ φύσεως νὰ εἶναι πεποικισμένη διὰ τῶν πρὸς τὴν ἐντολήν αὐτῆς ἀφεικτικῶν χαρισμάτων. Κατὰ δεύτερον ὁμῶς λόγον ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἀνατροφὴν εἰδικὴν καὶ παρασκευαστικὴν πρὸς τὸ ἔργον τῆς. Πόσον ἄδικος καὶ ἐπιβλαβὴς διὰ τὴν σπουδαιότεραν εὐδῶσιν τῆς δράσεως τῆς γυναικὸς εἶναι ἡ ἔτι καὶ νῦν παρ' ἡμῖν ἐν τῇ γυναικειᾷ ἐκπαιδεύσει ἐπικρατοῦσα μεγίστη ἐπιπολαιότης! Ὀλίγιστα εἶναι αἱ ὡς πρὸς ταύτην ἀπαιτήσεις ὄλων. Ἐν ᾧ δὲ οἱ νέοι, μετὰ πολυετῆ, εἰδικὴν σπουδὴν καὶ προετοιμασίαν, ὑποβάλλονται εἰς πολλαπλὰς γραπτάς, προφορικὰς καὶ πρακτικὰς ἐξετάσεις, ὅπως παρέχωνται αὐτοῖς τὰ πτυχία καὶ αἱ ἄδειαι τοῦ μετέρχεσθαι τὰ διάφορα αὐτῶν ἐπαγγέλματα καὶ ἔργα, ἐπιπολαιότης εἶναι ἡ προπαιδεύσις καὶ προετοιμασία τῆς τε μητρὸς καὶ τῆς παιδαγωγοῦ, εἰ καὶ οὐχ ἦττον μετέπειτα πάντες ἀπαιτοῦσιν ὅπως ἀναδειχθῶσιν τέλειαι κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν, πρὸς ἃ ἀτελέστατα ἢ καὶ οὐδῶς εἶχον προασκηθῆ.

Ἡ παιδαγωγὸς λοιπὸν ὀφείλει νὰ ἔχῃ καὶ ἡ ἴδια τελειοποιημένας τὰς τε σωματικὰς καὶ τὰς ψυχικὰς αὐτῆς δυνάμεις, ὅπως κατασταθῆ κατὰλληλος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν μαθητηρίων καὶ μαθητῶν αὐτῆς. Ὀφείλει νὰ εἶναι ἐπιτηδεῖα καὶ φίλεργος, νὰ ἔχῃ δὲ ἐκπαιδευθῆ κατὰ τὰ ἀρίστα συστήματα, δι' ὧν εὐκολώτερον καὶ τελειότερον δύναται νὰ παρακολουθῆ μετέπειτα τὰς προόδους τῆς παιδαγωγίας καὶ νὰ κατανοήσῃ τὰς μεθόδους ἃς πρόκειται

νὰ μεταχειρισθῆ πρὸς μόρφωσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς παιδαγωγουμένων. Πρὸ πάντων δὲ ὁλόκληρος ἡ ἀγωγή καὶ ἐκπαίδευσίς τῆς ὀφείλει νὰ τείνῃ, δι' ὄλων αὐτῆς τῶν μέσων, εἰς τὸ νὰ ἐμπνεύσῃ αὐτῇ πρωίμως τὴν ἀγάπην, τὸν ἐνθουσιασμόν τῆς ἐντολῆς τῆς, ὅτε μόνον δύναται ν' ἀνυψωθῆ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτῆς ἀξιοπρέπειαν, νὰ ἐξευγενίσῃ τὸ ἔνεκα πλείεστων λόγων ἐξευτελισθὲν ἐπάγγελμά τῆς, νὰ κατανοήσῃ καὶ συναισθανθῆ τὴν ἱερότητα τῆς ἐντολῆς τῆς, καὶ τέλος ἐν πεποιθήσει νὰ δρᾷ ἐπ' ἀγαθῶ τῶν περὶ αὐτὴν καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φιλάτης αὐτῆ πατρίδος.

Αἰκ. ΛΑΣΚΑΡΙΔΟΥ.

ΕΝ ΤΩ ΑΡΣΑΚΕΙΩ

Ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ κ. Βιώνη, τοῦ σεβαστοῦ ἐπόπτου τῶν ἐν Ἀθήναις παρθεναγωγείων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, ἐπεσκέφθην τὸ Ἀρσάκειον.

Ἐν τῷ προδύμῳ, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τῷ εἰσιόντι, ἐπὶ στηλῶν μαρμαρίνων, χρυσοῖς γραμμασι γεγραμμένα ἀνάκεινται τὰ ὀνόματα τῶν προέδρων καὶ συμβούλων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας καὶ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν, οἵτινες, φλογεροῦ πόθου ὑπὲρ τῆς γυναικειᾶς παιδεύσεως ἐμπορούμενοι, ἐθυσιάσαν γενναίως ὑπὲρ αὐτῆς τὸν χρόνον αὐτῶν ἢ τὸ χρῆμα· στίλβουσι τὰ ὀνόματά των ἐπὶ τοῦ μαρμαρίου, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις των στίλβει λαμπρότερα ἐν τῇ ἐθνικῇ εὐγνωμοσύνῃ!

Διὰ μεγάλης ὑαλοφράκτου θύρας εἰσῆλθον εἰς τὴν μαρμαρόστρωτον στοάν, ἐν ἣ ὑφῶται ἡ προτομὴ τοῦ Ἀρσάκη. Ὁ μεγαλῶνυμος ἰδρυτῆς τοῦ ἐπισημοτάτου τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων διὰ τῶν μαρμαρίνων του ὀφθαλμῶν θεωρεῖ τὸ ἔργον τῆς φιλομουσίας αὐτοῦ, ὅπερ, παραδόξως, οὐδέποτε κατὰ τὸν βίον του ἠθέλησε νὰ ἴδῃ διὰ ζώντων ὀφθαλμῶν.

Ἀριστερᾷ, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Διευθύνσεως, εἰσὶν ἀνηρτημένα αἱ εἰκόνες τῶν προέδρων τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, τοῦ Γ. Κουντουριώτη, Μεταξᾶ, Μαυροκορδάτου, Λέοντος Μελᾶ, Ῥομπότη καὶ τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς Ἑταιρίας Κοκκῶν. . . Τινὲς τῶν ἀνδρῶν τούτων πρὶν μεριμνήσωσι περὶ τῆς εἰρηνικῆς τῶν ἐλληνίδων ἀναπάσεως, ἄλλας μερίμνας βαρυτέρας περὶ ἀναστάσεως τῆς Πατρίδος ἐκυφόρησαν ἐν τῇ κεφαλῇ των, καὶ αἱ σεβάσμιαι μορφαὶ των, αἱ ἀπαθείς νῦν ἀκίνητοῦσαι ἐν τὸς τοῦ πλαισίου τῶν, συνεσπᾶσθησαν βιαίως ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τοῦ κινδύνου ὁπότε ἤγωνίζοντο ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. . .

Ἡ διευθύντρια τοῦ Ἀρσακείου κυρία Κλέβε, λίαν φιλοφρόνως ἐφ' ᾧ ἐκφράζομεν αὐτῇ καὶ δημο-